

ÅRSREGNSKAPET FOR REGNSKAPSÅRET 2022 - GENERELL INFORMASJON

Enheten

Organisasjonsnummer:	966 494 816
Organisasjonsform:	Aksjeselskap
Foretaksnavn:	HADELAND OG RINGERIKE AVFALLSSELSKAP AS
Forretningsadresse:	Musmyrveien 10 3520 JEVNAKER

Regnskapsår

Årsregnskapets periode:	01.01.2022 - 31.12.2022
-------------------------	-------------------------

Konsern

Morselskap i konsern:	Nei
-----------------------	-----

Regnskapsregler

Regler for små foretak benyttet:	Nei
Benyttet ved utarbeidelsen av årsregnskapet til selskapet:	Regnskapslovens alminnelige regler

Årsregnskapet fastsatt av kompetent organ

Bekreftet av representant for selskapet:	Arnt Sveen
Dato for fastsettelse av årsregnskapet:	26.04.2023

Grunnlag for avgivelse

År 2022: Årsregnskapet er elektronisk innlevert
År 2021: Tall er hentet fra elektronisk innlevert årsregnskap fra 2022

Det er ikke krav til at årsregnskapet m.v. som sendes til Regnskapsregisteret er undertegnet. Kontrollen på at dette er utført ligger hos revisor/enhetens øverste organ. Sikkerheten ivaretas ved at innsender har rolle/rettighet for innsending av årsregnskapet via Altinn, og ved at det bekreftes at årsregnskapet er fastsatt av kompetent organ.

Brønnøysundregistrene, 26.07.2024

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
RESULTATREGNSKAP			
Inntekter			
Salgsinntekt	2, 3	180 104 876	164 539 020
Gevinst ved avgang av anleggsmidler			136 818
Annen driftsinntekt		-829 599	-58 072
Sum inntekter		179 275 276	164 617 766
Kostnader			
Varekostnad	4	57 933 466	89 249 121
Lønnskostnad	5	52 356 224	27 769 255
Avskrivning på driftsmidler	6	15 212 230	15 068 721
Nedskrivning av varige driftsmidler og immaterielle eiendeler	6		3 492 156
Annen driftskostnad	5	52 668 288	27 409 866
Sum kostnader		178 170 208	162 989 118
Driftsresultat		1 105 068	1 628 647
Finansinntekter og finanskostnader			
Renteinntekt fra foretak i samme konsern	3		
Annen renteinntekt		600 075	139 634
Annen finansinntekt	3		
Sum finansinntekter		600 075	139 634
Nedskrivning av finansielle eiendeler	4		
Nedskrivning av andre finansielle anleggsmidler	4		
Rentekostnad til foretak i samme konsern	3, 4		
Annen rentekostnad	4	2 441 318	1 215 092
Tap ved salg av aksjer	4		
Annen finanskostnad	3, 4		
Sum finanskostnader		2 441 318	1 215 092
Netto finans	4	-1 841 242	-1 075 457
Ordinært resultat før skattekostnad		-736 174	553 190
Skattekostnad på resultat	7	-269 218	-12 289
Ordinært resultat etter skattekostnad		-466 956	565 479

Resultatregnskap

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Årsresultat		-466 956	565 479
Årsresultat etter minoritetsinteresser		-466 956	565 479
Totalresultat		-466 956	565 479
Overføringer og disponeringer			
Ordinært utbytte	8		
Overført annen egenkapital	8	-466 956	565 479
Sum overføringer og disponeringer		-466 956	565 479

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
BALANSE - EIENDELER			
Anleggsmidler			
Immaterielle eiendeler			
Konsesjoner, patenter o.l.	6		
Utsatt skattefordel	7	3 342 934	3 084 036
Goodwill	6		
Sum immaterielle eiendeler		3 342 934	3 084 036
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	6, 9	60 058 149	61 496 090
Maskiner og anlegg	6, 9	35 444 547	38 815 633
Skip og flytende installasjoner	6		
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	6, 9	11 835 825	1 011 366
Sum varige driftsmidler		107 338 521	101 323 089
Finansielle anleggsmidler			
Investering i datterselskap			5 423 705
Investeringer i aksjer og andeler		2 072	2 072
Netto pensjonsmidler		640 160	568 328
Andre fordringer	3, 9	4 516 685	
Sum finansielle anleggsmidler		5 158 917	5 994 105
Sum anleggsmidler		115 840 372	110 401 230
Omløpsmidler			
Varer			
Lager av varer og annen beholdning	10	808 655	95 492
Sum varer		808 655	95 492
Fordringer			
Kundefordringer	9	7 678 194	7 339 456
Andre kortsiktige fordringer		7 902 616	6 193 160
Sum fordringer		15 580 810	13 532 616
Bankinnskudd, kontanter og lignende			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	11	38 975 454	35 279 122

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Sum bankinnskudd, kontanter og lignende		38 975 454	35 279 122
Sum omløpsmidler		55 364 919	48 907 229
SUM EIENDELER		171 205 291	159 308 459

BALANSE - EGENKAPITAL OG GJELD

Egenkapital

Innskutt egenkapital

Aksjekapital	8, 12	3 862 000	3 862 000
Beholdning av egne aksjer	12		
Sum innskutt egenkapital		3 862 000	3 862 000

Opptjent egenkapital

Annen egenkapital	8	43 001 811	43 690 807
Sum opptjent egenkapital		43 001 811	43 690 807

Sum egenkapital

46 863 811   **47 552 807**

Gjeld

Langsiktig gjeld

Pensjonsforpliktelser	13	774 317	2 877 087
Utsatt skatt	7		
Andre avsetninger for forpliktelser	14	2 033 855	2 033 855
Sum avsetninger for forpliktelser		2 808 172	4 910 942

Annen langsiktig gjeld

Gjeld til kredittinstitusjoner	9	85 640 000	69 063 460
Øvrig langsiktig gjeld	3		7 954 310
Sum annen langsiktig gjeld		85 640 000	77 017 770

Sum langsiktig gjeld

88 448 172   **81 928 712**

Kortsiktig gjeld

Leverandørgjeld		22 847 644	19 446 328
Betalbar skatt	7		651 630
Skyldig offentlige avgifter		3 595 635	1 751 214

Balanse

Beløp i: NOK	Note	2022	2021
Utbytte	8		
Gjeld konsernselskap			115 150
Annen kortsiktig gjeld		9 450 028	7 862 619
Sum kortsiktig gjeld		35 893 308	29 826 941
Sum gjeld		124 341 480	111 755 652
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		171 205 291	159 308 459

Årsregnskap 2022

Hadeland Og Ringerike Avfallsselskap AS

Årsberetning
Resultatregnskap
Balanse
Noter til regnskapet
Kontantstrømanalyse

Pemso Dokumentnøkkel: 71MOZ-VVNXH-CY8EL-ES21A-1NJEB-UD6CA

Org.nr. : 966 494 816

Årsberetning 2022

1 Virksomheten

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS (HRA) har siden 2017 omfattet morselskapet og et heleid datterselskap HRA Transport AS. HRA Transport AS ble etablert i oktober 2017 som en konsekvens av at selskapet som hadde anbudet for innsamlingen gikk konkurs. Fra og med 1. januar 2022 er HRA ett selskap, da HRA Transport AS er innfusjonert i morselskapet.

HRAAs hovedoppgave er å hente avfallet hos alle abonnenter i regionen, samt å gjennomføre og drifte et renovasjonssystem som oppfyller alle krav til innsamling og behandling av husholdningsavfall i eierkommunene Gran, Hole, Jevnaker, Lunner og Ringerike. Dette omfatter drift av hovedstasjonen, Trollmyra Avfallsanlegg, på Bergermoen i Jevnaker kommune, samt seks gjenvinningsstasjoner. Disse stasjonene ligger i Mohagen (Gran), Svingerud (Hole), Trollmyra (Jevnaker), Roa (Lunner), Sokna og Nes i Ådal (Ringerike). I tillegg har selskapet mottak av næringsavfall og farlig avfall. Fra 2014 produserer selskapet drivstoff i form av biogass (biometan) fra matavfall.

HRA har også ansvar for innsamling og transport av kloakkslam fra kommunene Gran, Hole, Jevnaker og Lunner.

Oppgavene skal utføres i henhold til sentrale lover og bestemmelser samt gitte tillatelser fra Statsforvalteren og eierkommunenes renovasjonsforskrift. Morselskapet har hovedkontor på Bergermoen i Jevnaker kommune.

2 Generelt

Etter styrets oppfatning gir det fremlagte årsregnskapet med resultatregnskap og balanse med tilhørende noter, en fyllestgjørende informasjon om driften i 2022 og status ved årsskiftet.

Årsregnskapet for 2022 er satt opp under forutsetning om fortsatt drift.

HRA defineres som et middels stort foretak. Det er etter regnskapsårets utgang, ikke inntrådt forhold som etter styrets syn har betydning for bedømmelsen av regnskapet.

Det er krav om at selvkostberegninger brukes ved fastsettelse av renovasjonsgebyret. For årets årsoppgjør har vi derfor lagt til grunn ”Retningslinjer for beregning av selvkost for kommunale betalingstjenester (H-3/14)”. Dette gir et noe annet resultat enn ved bruk av norsk standard regnskap. Dette fremkommer i notene til regnskapet.

3 Økonomi

Resultatregnskap

HRA hadde en økning i omsetningen fra 164,5 mill. kroner i 2021 til 180 mill. kroner i 2022. Årsresultatet før skatt ble på -0,7 mill. kroner, etter skatt ble ordinært resultat -0,5 mill. kroner. Årets underskudd overføres annen egenkapital.

Kontantstrømoppstilling

Likviditetsendring fra operasjonell virksomhet var på 1,9 mill. kroner, og netto reduksjon i kontanter var 2,5 mill. kroner.

Likviditet

HRA's kortsiktige gjeld var 35,9 mill. kroner pr. 31.12.2022. Dette utgjør 28,9 % av samlet gjeld, mot 26,7 % pr. 31.12.2021. Kortsiktig gjeld går opp med 20,3 %, mens sum gjeld går opp med 11,3 %.

Likviditetsbeholdningen var 39 mill. kroner pr. 31.12.2022, som tilsvarer 22,8 % av totalkapitalen.

Soliditet

HRA's totalkapital var ved utgangen av året 171,2 mill. kroner sammenlignet med 159,3 mill. kroner i 2021. Egenkapitalen utgjør 27,4 % av totalkapitalen mot 29,8 % for 2021.

3.1 Finansiell risiko

Renterisiko

HRA er eksponert for risiko knyttet til endringer i rentenivå. Morselskapet har en langsiktig gjeld til kredittinstitusjon på 85,6 mill. kroner.

Kredittrisiko

HRA har store løpende kundefordringer. Basert på erfaring gjennom flere år har ikke fordringene utgjort noen stor risiko. Styret ser på økt inflasjon og økte rentenivåer med en viss bekymring når det gjelder utestående kundefordringer, men foreløpig indikerer det ingen vesentlig forskjeller i manglende betalinger, purringer og inkasso.

Likviditetsrisiko

HRAAs likvide midler er plassert i bank med flytende rente. Innskudd pr. 31.12.2022 var 39,0 mill. kroner. Bankinnskudd varierer i takt med tidspunktene for fakturering.

Markedsrisiko

Virksomheten knyttet til monopoldelen – husholdningsavfallet – er relativt stabil hva gjelder tonnasje. Likevel er det visse utviklingstrekk som både svarer til strukturelle endringer og generelle konjunkturer. Papirmengden er ned 10% fra 2021 og totalmengden husholdningsavfall faller 4%, og er den laveste på mer enn fem år. Fra april 2022 har HRA utvidet virksomheten gjennom å overta mottaks- og sorteringsanlegget for usortert næringsavfall. Denne virksomheten har vært drevet av Norsk Gjenvinning gjennom drifts- og leieavtaler med HRA. Årlig avfallsmengde lå i 2022 på ca 5000 tonn, noe som ga en merfortjeneste på ca 1 million kroner.

4 Miljørapportering

4.1 Organisasjon og arbeidsmiljø

Organisasjon

Organisasjonen har vokst i 2022, i hovedsak for å styrke bemanning og kompetanse (førerkort klasse C og yrkessjåførkompetanse (YSK)) i transportavdelingen. Det stramme arbeidsmarkedet for denne typen arbeidskraft er utfordrende, og det har gjennomgående vært for stor bruk av overtid. Situasjonen er noe bedre ved utgangen av året, men situasjonen er fortsatt krevende. HRAs HMS- og kvalitetsansvarlig gikk våren 2022 av med pensjon, og i oktober tiltrådte en ny HMS-, kvalitets- og bærekraftsleder.

Lokaler

Administrasjonen i HRA har jobbet i nyrenovert administrasjonsbygg i snart fire år nå og selskapene ser gode effekter av dette. Ansatte så vel som besøkende trives i lyse og moderne omgivelser. Små tilpasninger som må til, gjøres fortløpende. Resultatet av nytt bygg er at det har gitt medarbeiderne vesentlig bedre arbeidsforhold. Etter covid-pausen fikk HRA igjen muligheten til å invitere regionens skoleelever til undervisning i eget «klasserom». Dette er et populært og viktig tilbud til alle regionens barneskoler. Det er også økt faglig samarbeid mellom HRA og de videregående skolene, noe vi ønsker å utvikle videre.

Sykefravær og helse

Fravær med egenmelding er lavt, 1,1 %, men noe høyere fra foregående år (0,78 %). Økningen skyldes at 2022-tallene for første gang inkluderer transportavdelingen, der oppgavene er fysisk krevende og vanskelig å tilrettelegge om formen ikke er på topp. HRA arbeider aktivt for å holde egenmeldinger på et så lavt nivå som mulig, og har et strategis mål på <1 %. Egenmeldinger inkluderer ikke egenmelding ved syke barn. Samlet fravær pga. syke barn utgjør 119 dager. Fravær med sykmelding er på 8,6 %, opp fra 4,5 % i 2021. Også her skyldes økningen transportavdelingen der flere ansatte har lange sykefravær, ofte relatert til en fysisk krevende hverdag. For sykefravær i arbeidsgiverperioden, altså under 16 dager, så er tallet 2,7 %, dvs litt bedre enn måltallet, <3 %. God oppfølging av ansattes helse og fraværssituasjon er en viktig oppgave for HRA.

Bedriften har eget arbeidsmiljøutvalg, og har tre verneombud for henholdsvis administrasjon, anleggsdrift og transport. Bedriften har en stabil bemanning, og det er styrets oppfatning at arbeidsmiljøet er godt.

I samarbeid med Avonova settes det årlig opp en aktivitetsplan for helse, miljø og sikkerhet. I 2022 har vi gjennomført:

- Tilbud om helseundersøkelse for ansatte.
- Tilbud til alle ansatte om nødvendige/anbefalte vaksiner.

I samarbeid med BDO gjennomførte HRA og HRA Transport medarbeiderundersøkelsen «Kulturstyrk» i 2020. Selv om resultatene i all hovedsak er svært gode, ble det nedsatt en kjernegruppe som arbeider aktivt med utvalgte tiltak relatert til trivsel og arbeidsmiljø. Dette ble fulgt opp med en pulsundersøkelse utført av BDO i 2021, og i 2022 gjentok vi en full «Kulturstyrk»-undersøkelse, etter selskapsfusjonen. Resultatene viser ytterligere forbedring fra 2021, og bekrefter at de ansatte opplever HRA som en god arbeidsplass og er stolte av bedriften. For å opprettholde et godt arbeidsmiljø, er det likevel viktig å forbedre utvalgte forhold, og en ny kjernegruppe er i gang med nye tema hentet fra undersøkelsen.

Likestilling og diskriminering

HRA har 13 kvinner, 14,8 %. Dette er ned fra fjorårets 23 %, noe som utelukkende skyldes fusjonen med HRA Transport AS, en stor og svært mannsdominert avdeling. HRA er stolte av å ha rekruttert de to første kvinnelige renovatørene. 2 av 7 i HRAs ledergruppe er kvinner. 11 av 79 i øvrige stillinger er kvinner. HRA har 1 kvinne ansatt i deltidsstilling, og har 14 tilkallingsvikarer der 1 av disse er kvinne.

Styret består av tre kvinner og tre menn, og har 40 % mannsandel blant aksjonærvalgte styremedlemmer. Selskapet har i løpet av 2022 ansatt 5 kvinner, en driftsoperatør, to renovatører, en kantineansvarlig og en i administrativ stilling. Det er krevende å få kvinnelige søkere til stillinger som driftsoperatør og renovatør, men HRA oppfordrer kvinner aktivt til å søke slike jobber. Det legges til rette for at kvinner så vel som menn kan arbeide hos HRA.

Selskapet arbeider for å fremme diskrimineringslovens formål innenfor vår virksomhet, og for å hindre diskriminering på grunn av kjønn, graviditet, permisjon ved fødsel og adopsjon, omsorgsoppgaver, etnisitet, religion, livssyn, funksjonsnedsettelse, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk. Dette gjelder alle deler av virksomheten. HRA jobber aktivt for å følge lovverket når det gjelder blant annet rekruttering, lønns- og arbeidsvilkår, forfremmelse, utviklingsmuligheter og tiltak for å unngå trakassering.

HRAs personvernerklæring beskriver hvordan opplysninger som potensielt kan være grunnlag for diskriminering blir behandlet. Denne erklæringen finnes på HRAs hjemmesider.

Medarbeiderundersøkelsen utført i 2022 har ikke avdekket noe som tilsier at ansatte er utsatt for diskriminering. Kjernegruppen som ble opprettet etter medarbeiderundersøkelsen rapporterer og tar initiativ til eventuelle tiltak i samråd med selskapets ledergruppe.

Arbeidet med likestilling og diskriminering er viktig for HRA. Tillitsvalgte, verneombud og arbeidsmiljøutvalget gir viktige bidrag til at dette er prioriterte oppgaver i bedriftens daglige liv.

Det er pr. 31.12.2022 ingen ansatte i HRA som jobber ufrivillig deltid.

I 2022 er det kun menn som har hatt foreldrepermisjon hos HRA. Det er totalt 7 personer som har hatt foreldrepermisjon. De 7 har i snitt hatt 8,9 uker permisjon fordelt på 436 dager.

Under følger en redegjørelse for lønnsforskjeller i HRA:

	5	43	10,4 %	92 %
	5	11	31,3 %	98 %
	2	4	33,3 %	95 %

*daglig leder er ikke medregnet i tabellen

4.2 Avvik

Det ble registrert 268 avvik i vårt avvikssystem i 2022. 118 gjaldt feilsortering i næringsavfall (næringskunder), 63 var interne kvalitetsavvik, 85 HMS avvik og 2 avvik relatert til ytre miljø. Verktøyet som støtter vårt kvalitets- og avvikssystem er ikke lenger tilgjengelig fra leverandør. Et nytt og vesentlig bedre kvalitetssystem, inkludert avvikshåndtering, er kjøpt inn og blir tatt i bruk i 2023. Kundeavvik knyttet til renovasjonstjenesten rapporteres i eget avvikssystem.

4.3 Miljøaspekter

Miljøaspekter er alle forhold som påvirker det ytre miljø, som utslipp til vann/grunn og luft. Vi har registrert 14 miljøaspekter med beskrivelse av miljøpåvirkning, status og betydning. Dette omfatter utslipp eller fare for utslipp til vann/grunn (forurenset vann, kjemikalier sigevann fra deponier) og utslipp til luft (lukt, drivhusgasser, støv, støy), som bedriften følger spesielt opp i tråd med gitte tillatelser, regelverk og hensyn til naboer/omgivelser. Miljøaspektene er dokumentert i vårt internkontrollsystem.

4.4 Skader og ulykker

Det er i 2022 registrert 7 arbeidsuhell og 10 nesten-uhell. Det har ikke vært alvorlige arbeidsulykker. Det vil i 2023 bli gjennomført nye risikoanalyser med tilhørende risikoreduserende tiltak.

4.5 Råvarebruk og energi

Gass fra nedlagt deponi er grunnlast til oppvarming av biogassprosessen og bygningsmasse. Gassuttaket fra deponiet er synkende, og i de siste par årene har stadig mer tilleggsoppvarming skjedd ved bruk av rågass fra biogassanlegget, og oljefyr. Et nytt flisfyringsanlegg har blitt igangsatt, mye forsinket grunnet corona-situasjonen og tekniske justeringer, men vil i løpet av 2023 fase ut bruk av egen rågass og oljefyr til oppvarming. Dette vil redusere bruk av fossilt brensel og øke mengden salgbar biogass.

Som følge av ekstraordinære strømpriser, skal det gjennomføres en rekke tiltak for å redusere strømforbruk og etablere egen strømproduksjon. For gjennomføring av tiltak, har HRA fått innvilget tilskudd til, ca. 1,5 MNOK fra statens midlertidige energitilskuddsordning. Flere av byggene på Trollmyra vil få solceller på takene i løpet av sommerhalvåret 2023.

4.6 Utslipp av drivhusgasser

Metan fra nedlagt deponi som evt. lekker ut mellom gassbrønnene på deponiet vil inneholde ca. 42 % metan (CH₄), ca. 50 % karbondioksid (CO₂), små mengder nitrogen og sporstoffer. Vi registrerer jevnlig lekkasjeområder og utfører tiltak. Målinger utført i 2021 viste ingen registrerte utslipp over kvantifiseringsgrense (0,2%).

Biogass som produseres av HRA, inneholder ca. 68 vol-% metan og ca. 32 vol-% karbondioksid. Ved ordinær drift er det evt. bare utlekket metan fra deponiet som bidrar til drivhuseffekt. Karbondioksid som slippes ut fra deponiet og biogassanlegget er biogent og inngår i det naturlige karbonkretsløpet. Rågassen fra utråtningstankene blir oppgradert til ren biometan av drivstoffkvalitet for kjøretøyer. Avgassene fra disse kjøretøyene er klimanøytrale.

Gass fra brønner i deponiet og biogassanlegget i 2022:

	2021	2022	2021	2022	2021	2022
	201 159	195 749	195 124	134 232		
	2 427 900	2 332 492	546 167	445 747	994 338	1 185 178

4.7 Utslipp av luktenheter

Luktundersøkelser og innrapportering viser en reduksjon i luktutslipp fra Trollmyra siden målingene startet i 2010. Luktutslipp forekommer likevel til omgivelsene. Tidligere er lagertank for flytende gjødsel og omlasting av restavfall utpekt som hovedkilder. Tildekking av gjødseltank ble gjennomført i 2018. Tiltak mot lukt fra omlastingen av restavfall har medført redusert liggetid for restavfall. Ny omlastingshall med luftfilter ble satt i drift på slutten av 2020. En omfattende luktundersøkelse ble gjennomført i 2022, som viste at luktutslipp fortsatt er vesentlig fra biogassanlegget.

I 2021 ble det etablert en prosjektgruppe som skal utrede og gjennomføre konkrete forbedringstiltak knyttet til anlegget og driftsorganisering, slik at luktplager kun skal forekomme ved større uhell og driftsforstyrrelser. Målet er at all prosessventilasjon fra biogassanlegget skal renses i effektive filtre, og ikke spre lukt til naboområdene. Luktundersøkelsen som ble gjennomført i 2022, utpekte buffertankene før utråtning som hovedkilder. Luftfilter på buffertankene blir i løpet av våren 2023 erstattet med nye og moderne filtre, som vi forventer vil redusere luktutslipp betydelig. Andre prosessoptimaliseringer som vil redusere luktutslipp gjennomføres også våren 2023.

Kompostering av hageavfall og lagring av hogget trevirke vil også kunne skape lukt, men denne lukta vil av de fleste ikke bli karakterisert som sjenerende.

HRA arbeider videre med å redusere luktplager, og har et system for innrapportering av luktplager. I 2022 ble det rapportert 5 klager på lukt, men dette er ikke et tall som beskriver naboers opplevde ubehag.

4.8 Støy og støv

Det er ikke registrert naboklager knyttet til støy eller støv.

4.9 Utslipp til vann

Vårt deponi ligger i en «dødisgrop» på en morenerygg og har dermed ikke rennende overflatevann inn eller ut av området. Alt vann som renner gjennom gammel fylling uten bunntetting, går ned i grunnvannet. Fra og med 1998 er alt avfall deponert på dobbelt bunntettet område med oppsamling og rensing av sigevann. Vi har flere prøvebrønner hvor det tas prøver fire ganger pr. år. Uttak av prøver nedstrøms i deponiet tas i dag ved grunnvannets utløp i Randselva som er ca. 1 km unna selve deponiet.

Sigevannet blir kontrollert med hensyn på mengder og kjemisk forurensning.

Rapport som gjelder grunnvann og rensing av sigevann sendes Statsforvalteren (SF) årlig.

Brønnen nærmest deponiet viser som ventet noe forurensning, siden brønnen ligger nedstrøms det eldste deponiet der det ikke er bunntetning. I løpet av 2018 ble det funnet per- og polyfluorerte forbindelser (PFAS) i sigevannet fra deponiet som et resultat av et kartleggingsprosjekt initiert av Miljødirektoratet. Dette resulterte i et pålegg fra Statsforvalteren om å inkludere slike målinger i det årlige programmet. Grunnvannets utløp i Randselva viser langt lavere nivå av PFAS enn ved deponiet, og av en annen type.

Utløp i Randselva viser ellers kun små spor av forurensning som ligger innenfor de normer som gjelder. Den biologiske aktiviteten i deponiet er nedadgående. Dette medfører at også forurensning til atmosfære og grunnvann er avtagende.

I 2022 hadde vi tilsyn av SF med søkelys på utslipp på Trollmyra. HRA fikk avvik på manglende kontroll på sitt utslipp til vann og grunn. Dels skyldes det at vi har gjenstående arbeid for å skille forurenset og ikke-forurenset overvann, dels at mulig forurenset overvann ikke prøvetas, og at nåværende prøvepunkt for utslipp fra rensanlegg ikke er representativt. Som følge av at noe overflatevann ikke analyseres, har vi ikke god nok kontroll på totalutslipp. Vi vil i 2023 gjennomføre flere tiltak for å få kontroll på utslipp til vann og grunn. Det innebærer å inkludere potensielt forurenset vann i overvåkingsprogrammet, samt skille forurenset og ikke-forurenset vann, og å etablere et nytt representativt målepunkt ved utløpet av rensanlegget. Fra 2022 utfører HRA mer av overvåkingsprogrammet med egne ressurser. Dette for å bygge opp nødvendig kompetanse, og gjennomføre nødvendige tiltak knyttet til ytre miljø. Prøvetakingsutstyr besitter vi nå selv, og rutiner for prøvetaking har blitt kraftig forbedret for bl.a. å unngå krysskontaminering av prøver. Det gjør at vi i større grad kan stole på resultatene fra vannovervåkingen.

4.10 Farlig avfall/generelt avfall fra egen bedrift

HRA generer ikke farlig avfall fra egen virksomhet. Farlig avfall som leveres av abonnenter og næringskunder blir sortert, deklart, emballert og sendt videre til godkjent mottak for farlig avfall. Farlig avfall består i hovedsak av impregnering, maling, lakk og lim. Gjennom videreutdanning av egne ansatte, har HRA styrket sin kompetanse i håndtering av farlig avfall. Fra 2023 er det ved intern rekruttering, etablert en ny stilling som fagansvarlig for farlig avfall.

4.11 Transport og utslipp

Transport er en viktig og nødvendig del av avfallshåndteringen, og dette gir vanligvis utslipp av skadelige gasser som fossil CO₂ og NO_x. Renovasjonsbilene som benyttes til innhenting av husholdningsavfallet går på klimanøytral biogass som er produsert av HRA.

I løpet av 2022 har HRA Transport kjørt to år med ny og oppdatert bilpark. Dette oppleves moderne og teknologisk riktig for både selskap og den enkelte renovatør. En rulleringsplan på flåten av renovasjonsbiler ble iverksatt fra og med 2021, for å få til en jevn og forsvarlig utskifting av materiell. Pga av problemer i produksjonsprosessen har leveransen av bestilte biler i 2022, blitt utsatt til 2. halvår 2023. Dette har til tider begrenset kapasiteten i husholdningsrenovasjonen.

Det er igangsatt arbeid for å implementere et nytt, digitalt feltverktøy i alle renovasjonsbilene. Dette vil gjøre jobben for renovatørene og våre saksbehandlere mer dynamisk og oversiktlig. Dette vil både redusere risikoen for henteavvik og forenkle avviksbehandlingen.

4.12 Miljøstyring

Strategi og mål er beskrevet i selskapets strategiplan for 2022 - 2026. Informasjon, rutiner og prosedyrer er beskrevet i selskapets kvalitet og miljøsystem. Det er etablert et web-basert internkontrollsystem, basert på NS-ISO 9001 og NS-ISO 14001. Kiwa Teknologisk Institutt skal ha oppfølgingsrevisjon av internkontrollsystemet i mars 2023. Neste resertifisering vil skje senere i 2023.

4.13 Forebyggende tiltak, beredskap og varsling

Internkontrollsystemet inneholder oversikt over miljøaspekter med tiltak og utbedringer. Beredskapsplan ligger også i systemet med varslingsrutiner og dokumentasjon på gjennomført opplæring/øvelser.

HRAs industrivern øvde i 2022 4 ganger, der én av øvelsene var en storøvelse sammen med både Jevnaker- og Ringerike Brannvesen. Storøvelsen bestod av innsats mot HRAs omlastingshall og lekkasje av ammoniakk og brann i batterier. Brann i batterier er noe hele bransjen sliter med, og noe HRA også erfarer.

4.14 Økonomisk sikring av etterdrift av deponi

«Stiftelsen etterbruksfond for Trollmyra deponi» ble stiftet 24. januar 2008. Stiftelsen har som formål å gi finansiell sikring av etterdrift av deponiene, samt bidra til eventuelle ekstraordinære tiltak knyttet til Trollmyra-deponiet. Stiftelsen ble tilført 1,2 millioner kroner i 2022, og fondet er pr. 31.12.2022 på totalt kr. 16 508 138.

4.15 Stikkprøver

Alle lass med avfall til deponi må deklarerer. Dette sikrer kontroll med hva og hvor mye som tilføres deponiet.

5 Åpenhetsloven

Redegjørelse etter Åpenhetsloven om aktsomhetsvurderinger gjennomført, vil innen 30. juni 2023 ligge tilgjengelig på selskapets nettside: <https://hra.no/>

6 Utsiktene for 2023

HRA har som hovedoppgave å oppfylle sentrale krav til avfallshåndtering, samtidig som selskapet skal drive forretningsmessig forsvarlig innenfor den konkurranseutsatte delen av vår virksomhet.

Resultatregnskapet for 2022 viser et underskudd, og det er ikke til å legge skjul på at året som helhet har vært økonomisk utfordrende. Underskuddet kommer i hovedsak av økte energipriser og forbrenningsskatt på restavfall. Det er utfordrende å budsjettere strøm og drivstoff når prisene stiger så mye som de har gjort det siste drøye året. HRA har et betydelig strømforbruk, og følger kontinuerlig med på energimarkedet og vurderer fortløpende alternativer med langsiktige fastprisavtaler på strøm. Så langt har ikke denne delen av strømmarkedet gitt tilfredsstillende tilbud.

Underskudd (overskudd) på husholdningsdelen av regnskapet skal etter selvkostforskriften hentes inn i løpet av en 5 års periode, enten gjennom reduserte (økte) kostnader, økt (redusert) inntjening eller økning (reduksjon) av gebyrer. HRA måtte for 2023 øke renovasjonsgebyret med 25%. Dette følger en periode på tre år med uendret gebyr. I denne perioden har kostnadsøkningen blitt dekket av et positivt selvkostfond (i hovedsak fra 2017) som i løpet av 2022 passerte null og endte med et negativt selvkostfond ved utløpet av året. Det er selvsagt svært uheldig å påføre abonnentene en så dramatisk økning fra ett år til det neste. Denne gangen skyldes det et svært uheldig sammenfall av utviklingen i selvkostfondet og en helt uventet stor pris- og kostnadsøkning.

Det hefter også stor usikkerhet ved kostnadsutviklingen i 2023 og videre. Budsjettet er basert på best tilgjengelig informasjon, men allerede i starten av 2023 er det visse tegn til at enkelte kostnader vil ligge lavere enn budsjettet. På tampen av 2022 oppsto det betydelige endringer i markedet for restavfall til forbrenning, drevet av høye energipriser og reduserte avfallsmengder, spesielt i Sverige, har prisene på forbrenning sunket. HRA har benyttet en kontraktsfestet reforhandlingsmulighet og oppnådd en betydelig kostnadsreduksjon sammenlignet med budsjettet. Dette er en betydelig budsjettpost, og gir håp om en bedre resultatutvikling enn budsjettet for 2023. HRA følger opp alle viktige kontrakter og forpliktelser for å bedre det økonomiske resultatet.

For næringsdelen av regnskapet vises det også et negativt resultat. Dog er underskuddet lavere her enn for husholdningene, noe som i hovedsak kun skyldes at næringsvirksomheten utgjør ca 30 % av samlet omsetning. HRA har fra 1. april 2022 etablert eget mottak av usortert næringsavfall fra regionens næringsaktører. Dette har gitt et positivt resultatbidrag, og således forhindret et større underskudd i næringsresultatet.

Fra og med 2022 har HRA og HRA Transport vært ett og samme selskap, ett HRA! Dette har fungert som planlagt og vi opplever at selskapet som helhet samarbeider godt på tvers av avdelinger. Medarbeiderundersøkelsen, utført høsten 2022, viser at kulturen og samholdet innad i bedriften er meget god, men også at det vil ta noe tid å utligne gamle kulturforskjeller.

Høsten 2022 signerte HRA en samarbeidsavtale med 3 andre avfallsselskaper i Mjøs regionen om en felles innkjøpsfunksjon. Avtalen sørger for at selskapene skal gjøre anskaffelser iht reglementet for offentlige anskaffelser, og sammen oppnå stordriftsfordeler og kostnadsbesparelser, både ved kontraktsinngåelse og oppfølging av inngåtte kontrakter. HRA ser meget positivt på samarbeidet og er forventningsfulle med tanke på konkrete resultater.

Det er stor aktivitet i bedriften, både den daglige driften og det mer langsiktige arbeidet. Det er ikke alle mål man setter seg som man nødvendigvis rekker å utføre til planlagt tid. Omprioriteringer skjer både av interne grunner, men også gjennom nye krav og forventninger som stilles utenfra. Når det gjelder nye investeringer og reinvesteringer, er det nå særdeles viktig å prioritere nøye hva som må gjøres og hva som kan vente. Prosjektet med ny langvekt på Trollmyra står fortsatt på dagsorden, men vi har bevisst avventet med gjennomføringen. I dag har HRA en eldre vekt som er for kort for vogntog, som i tillegg blir stadig lengre. I løpet av 2023/2024 vil denne veiastasjonen flyttes lenger inn på området, noe som både vil redusere interne transportavstander og gi mer presis veiing av vogntog.

Den nye HMS-, kvalitets- og bærekraftslederen vil i 2023 lede et prosjekt med å få på plass selskapets bærekraftsrapportering. Dette involverer både ny metodikk og endrede arbeidsformer. Revisor eller andre eksterne rådgivere vil bistå oss i dette arbeidet. Det stilles foreløpig ingen formelle krav om bærekraftsrapportering til selskap som HRA, men metodikken begynner å komme på plass, og mer formelle krav forventes å komme etter hvert som større virksomheter og institusjoner får dette på plass. Målet er å få på plass første versjon av en slik rapport for regnskapsåret 2023.

Styret og administrasjonen følger kostnadsutviklingen tett, og har gjennom de siste årene vist både omstillingsevne og handlekraft. Det legges spesielt vekt på å følge energi-, finans-, råvaremarkedet m.m.

Jevnaker, 22.03.2023

Vibecke Andersson
styreleder

Lennert Martijn Hug
nestleder

Karen Skjånes
styremedlem

Janne Bjørntvedt Buhaug
styremedlem

Jarle Bakken
styremedlem

Ulf O. Rogneby
Styremedlem

Styrets beretning er elektronisk signert, og inneholder derfor ingen håndskrevne signaturer.

Resultatregnskap Hadeland Og Ringerike Avfallsselskap AS

	Note	2022	2021
Driftsinntekter og driftskostnader			
Salgsinntekt	2, 3	180 104 876	164 539 020
Gevinst ved avgang av anleggsmidler		0	136 818
Annen driftsinntekt		-829 599	-58 072
Sum driftsinntekter		179 275 276	164 617 766
Varekostnad	4	57 933 466	89 249 121
Lønnskostnad	5	52 356 224	27 769 255
Avskrivning på driftsmidler	6	15 212 230	15 068 721
Nedskrivning av driftsmidler og immaterielle eiendeler	6	0	3 492 156
Annen driftskostnad	5	52 668 288	27 409 866
Sum driftskostnader		178 170 208	162 989 118
Driftsresultat		1 105 068	1 628 647
Finansinntekter og finanskostnader			
Annen renteinntekt		600 075	139 634
Annen rentekostnad	4	2 441 318	1 215 092
Resultat av finansposter	4	-1 841 242	-1 075 457
Resultat før skattekostnad		-736 174	553 190
Skattekostnad på resultat	7	-269 218	-12 289
Årsresultat		-466 956	565 479
Overføringer			
Overført annen egenkapital	8	-466 956	565 479
Sum overføringer		-466 956	565 479

Pemseo Dokumentnøkkel: 71MOZ-VVNXH-CY8EL-ES21A-1NJEB-UD6CA

Balanse

	Note	2022	2021
Eiendeler			
Immaterielle eiendeler			
Utsatt skattefordel	7	3 342 934	3 084 036
Sum immaterielle eiendeler		3 342 934	3 084 036
Varige driftsmidler			
Tomter, bygninger o.a. fast eiendom	6, 9	60 058 149	61 496 090
Maskiner og anlegg	6, 9	35 444 547	38 815 633
Driftsløsøre, inventar o.a. utstyr	6, 9	11 835 825	1 011 366
Sum varige driftsmidler		107 338 521	101 323 089
Finansielle anleggsmidler			
Investeringer i datterselskap		0	5 423 705
Investeringer i aksjer og andeler		2 072	2 072
Netto pensjonsmidler		640 160	568 328
Andre fordringer	3, 9	4 516 685	0
Sum finansielle anleggsmidler		5 158 917	5 994 105
Sum anleggsmidler		115 840 372	110 401 230
Omløpsmidler			
Varer			
Lager av varer og annen beholdning	10	808 655	95 492
Sum varer		808 655	95 492
Fordringer			
Kundefordringer	9	7 678 194	7 339 456
Andre kortsiktige fordringer		7 902 616	6 193 160
Sum fordringer		15 580 810	13 532 616
Bankinnskudd, kontanter o.l.			
Bankinnskudd, kontanter o.l.	11	38 975 454	35 279 122
Sum bankinnskudd, kontanter o.l.		38 975 454	35 279 122
Sum omløpsmidler		55 364 919	48 907 229
Sum eiendeler		171 205 291	159 308 459

Pemneo Dokumentnøkkel: 71MOZ-VVNXH-CY8EL-ES21A-1NJEB-UD6CA

Balanse

Egenkapital og gjeld	Note	2022	2021
Egenkapital			
Innskutt egenkapital			
Aksjekapital	8, 12	3 862 000	3 862 000
Sum innskutt egenkapital		3 862 000	3 862 000
Opptjent egenkapital			
Annen egenkapital	8	43 001 811	43 690 807
Sum opptjent egenkapital		43 001 811	43 690 807
Sum egenkapital		46 863 811	47 552 807
Gjeld			
Avsetning for forpliktelser			
Pensjonsforpliktelser	13	774 317	2 877 087
Andre avsetninger for forpliktelser	14	2 033 855	2 033 855
Sum avsetning for forpliktelser		2 808 172	4 910 942
Annen langsiktig gjeld			
Gjeld til kredittinstitusjoner	9	85 640 000	69 063 460
Øvrig langsiktig gjeld	3	0	7 954 310
Sum annen langsiktig gjeld		85 640 000	77 017 770
Kortsiktig gjeld			
Leverandørgjeld		22 847 644	19 446 328
Betalbar skatt	7	0	651 630
Skyldig offentlige avgifter		3 595 635	1 751 214
Gjeld konsernselskap		0	115 150
Annen kortsiktig gjeld		9 450 028	7 862 619
Sum kortsiktig gjeld		35 893 308	29 826 941
Sum gjeld		124 341 480	111 755 652
Sum egenkapital og gjeld		171 205 291	159 308 459

Jevnaker, 22.03.2023

Styret i Hadeland Og Ringerike Avfallsselskap AS

Vibecke Andersson
styreleder

Lennert Martijn Hug
nestleder

Karen Skjånes
styremedlem

Janne Bjørntvedt Buhaug
styremedlem

Jarle Bakken
styremedlem

Ulf Oddvar Rogneby
styremedlem

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

	2022	2021
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Resultat før skattekostnad	-736 174	553 190
Periodens betalte skatt	-682 208	-679 639
Tap/ gevinst ved salg av anleggsmidler	0	-136 818
Avskrivninger	15 212 230	15 068 721
Nedskrivning anleggsmidler	0	3 492 156
Endring i varelager	-713 163	199 441
Endring i kundefordringer	3 984 646	-1 436 531
Endring i leverandørgjeld	2 880 523	3 168 422
Endring i pensjonskostnader	-2 174 602	-377 401
Netto endring i selvkostfond/ -forpliktelse	-12 470 995	-6 388 158
Endring i andre tidsavgrensingsposter	-3 389 747	1 580 056
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	1 910 510	15 043 439
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Innbetalinger ved salg av varige driftsmidler	0	191 018
Utbetalinger ved kjøp av varige driftsmidler	-6 995 746	-12 003 611
Innbetalinger ved salg av aksjer og andeler i andre foretak	0	0
Utbetalinger ved kjøp av aksjer og andeler i andre foretak	0	-72
Utbetalinger ved kjøp av andre investeringer	0	0
Innbetalinger ved salg av andre investeringer	0	0
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-6 995 746	-11 812 665
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter		
Nedbetaling av langsiktig gjeld	-83 027 747	-8 072 308
Opptak av langsiktig gjeld	85 640 000	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	2 612 253	-8 072 308
Effekt av valutakursendringer på kontanter og kontantekvivalenter		
Netto endring i kontanter og kontantekvivalenter	-2 472 983	-4 841 534
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens begynnelse	35 279 122	40 120 657
Innfusjonert bankbeholdning pr 1.1.22	6 169 316	
Beholdning av kontanter og kontantekvivalenter ved periodens slutt	38 975 454	35 279 122

Penneo Dokumentnøkkel: 71MOZ-VYNXH-CY8EL-ES21A-1NJE8-UD6CA

Noter 2022

Note 1 Regnskapsprinsipper

Årsregnskapet er satt opp i samsvar med regnskapsloven og god regnskapsskikk for øvrige foretak.

Selvkostprinsippet

Etter Forurensningsloven § 34 og Avfallsforskriften § 9-10 plikter HRA, som interkommunalt aksjeselskap, å påse at renovasjonstjenester dekkes etter selvkostprinsippet for monopolvirksomheten. Ifølge Forurensningsforskriften § 11-1 må HRA forholde seg til forskriftens rammer for gebyrberegning. De regnskapsmessige konsekvenser etter selvkostprinsippet er innarbeidet i resultatregnskapet. Viser for øvrig til note 3.

Hovedregel for vurdering og klassifisering av eiendeler og gjeld

Eiendeler bestemt til varig eie eller bruk er klassifisert som anleggsmidler. Andre eiendeler er klassifisert som omløpsmidler. Fordringer som skal tilbakebetales innen et år er uansett klassifisert som omløpsmidler. Ved klassifisering av kortsiktig og langsiktig gjeld er likestilte kriterier lagt til grunn.

Anleggsmidler vurderes til anskaffelseskost, men nedskrives til virkelig verdi når verdifallet forventes ikke å være forbigående. Anleggsmidler med begrenset økonomisk levetid avskrives planmessig. Langsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Langsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Omløpsmidler vurderes til laveste av anskaffelseskost og virkelig verdi. Kortsiktig gjeld balanseføres til nominelt mottatt beløp på etableringstidspunktet. Kortsiktig gjeld oppskrives ikke til virkelig verdi som følge av renteendring.

Driftsinntekter

Salgsinntekter inntektsføres i takt med levering. Annen driftsinntekt omfatter leieinntekter.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler avskrives lineært over forventet økonomisk levetid.

Varer

Varer er oppført i balansen til anskaffelseskost.

Fordringer

Kundefordringer og andre fordringer er oppført i balansen til pålydende etter fradrag for avsetning til påregnelig tap.

Miljøforpliktelser

Det er opprettet en egen stiftelse som har som formål å sikre etterdrift av Trollmyra deponi. Stiftelsen tilføres årlige midler gjennom innkreving av gebyr.

Leieavtaler

Driftsmidler som leies på betingelser som i det vesentlige overfører de økonomiske rettigheter og forpliktelser til selskapet (finansiell leasing), aktiveres under driftsløsøre, inventar o.a. utstyr og medtas som forpliktelse under rentebærende langsiktig gjeld til nåverdi av minimumsleien. Driftsmidlene avskrives i henhold til plan og forpliktelsen reduseres med betalt leie etter fradrag for beregnet rentekostnad.

Skatter

Skattekostnaden i resultatregnskapet omfatter periodens betalbare skatt som blir utlignet og forfaller til betaling i neste regnskapsår i tillegg til endring i utsatt skatt. Utsatt skatt er beregnet etter gjeldende skattesats ved utgangen av regnskapsåret. Beregningen er foretatt på grunnlag av skattereduserende og skatteøkende midlertidige forskjeller som eksisterer mellom regnskapsmessige og skattemessige verdier. Selskapets virksomhet knyttet til innsamling, deponering og energigjenvinning av husholdningsavfall defineres som monopolvirksomhet og er unntatt fra beskatning. Selskapet forventer positiv fremtidig inntjening på næringsdelen og forventer at det vil dekke balanseført utsatt skattefordel.

Noter 2022

Pensjoner

KLPs kollektive pensjonsordninger sikrer tariffestet tjenstepensjon for de ansatte. Dette gjelder alders-, uføre-, etterlatte-, tidligpensjon, AFP og betinget tjenstepensjon. Årskull født før 1963 er sikret tidligpensjon og AFP 62-67 år. Årskull født fra 1963 er sikret betinget tjenstepensjon eller livsvarig AFP. Pensjonene fra oss samordnes med utbetalingene fra folketrygden i de tilfeller regelverket krever det. Servicepensjoner inngår ikke i beregningen.

Regnskapsføring av tjenstepensjonsordninger med vedtektsfestet ytelsenivå følger norsk regnskapsstandard NRS 6 pensjonskostnader.

Generelt om beregningene og de viktigste forutsetningene.

Pensjonskostnader og pensjonsforpliktelser i beregningene beregnes ut fra økonomiske og demografiske forutsetninger. Se note 13.

Noter 2022

Note 2 Salgsinntekter

Selskapets salgsinntekter er i sin helhet knyttet til kjerneområdet innsamling, sortering, lagring, bearbeiding og videresalg av avfall. Salgsinntektene kommer hovedsakelig fra kommunene Gran, Jevnaker, Ringerike, Hole og Lunner.

Salgsinntekter per virksomhetsområde	2022	2021
Næringsavfall	20 739 414	12 762 144
Forbrenningsavgift	544 077	0
Husholdningsavfall	98 052 863	96 962 576
Inntektsregulering Selvkost	12 530 716	6 604 109
Gjenvinningsstasjoner	6 465 349	6 709 809
Forbrenningsavgift	0	0
Salg fraksjoner	22 230 452	22 110 398
Matavfall	7 185 696	7 419 021
Slam	9 227 874	9 305 156
Øvrige salgsinntekter	2 298 835	2 744 552
Sum	179 275 276	164 617 766

Note 3 Regnskapsposter fordelt på virksomhetsområder

	Monopol	Næring	Sum
Driftsinntekter	124 992 165	54 283 111	179 275 276
Driftskostnader	122 289 320	55 880 888	178 170 208
Driftsresultat	2 702 845	-1 597 777	1 105 068
Netto finansposter	-1 445 571	-395 671	-1 841 242
Resultat før skattekostnad ifølge resultatregnskap	1 257 274	-1 993 448	-736 174
Tilbakeført finansposter på monopolvirksomhet	1 445 571		
Beregnet normalavkastning på monopolvirksomhet	-2 702 845		
Beregnet resultat monopolvirksomhet etter selvkostprinsippet	0		
Gjeld til abonnenter etter selvkost pr 01.01.2022	7 954 310		
Årets beregnede underskudd selvkost, inntektsført	12 530 716		
Beregnete renter (Inntekt [+] / Kostnad [-])	-59 721		
Fordring på abonnenter etter selvkost pr 31.12.2022	4 516 685		

HRA må forholde seg til selvkostprinsippet for monopolvirksomheten, dette omfatter innsamling og behandling av husholdningsavfall. Etter selvkostprinsippet tas det utgangspunkt i resultat før finansposter, men etter fradrag for beregnet avkastning av bokførte verdier på driftsmidler. Eventuelt overskudd etter selvkostprinsippet tilbakeføres som en inntektsreduksjon og overføres selvkostfond. Tilbakebetaling skal foretas over en periode på 3-5 år. Eventuelt underskudd etter selvkostprinsippet registreres som en inntektsøkning som også registreres mot selvkostfond. Innkreving foretas gjennom økte gebyrer over en periode på 3-5 år. Det beregnes renter av selvkostfond. For 2022 er det krevd inn kr 12 530 716 for lite i gebyrer på monopolvirksomheten. For tidligere år er det krevd inn kr 7 954 310 for mye i gebyrer, slik at ved utgangen av 2022 utgjør fordring på abonnenter med kr 4 516 685.

Noter 2022

Note 4 Sammenslåtte poster

Posten direkte driftskostnad er slått sammen av	2022	2021
Drift av deponi og energigjenvinning	5 331 384	4 826 710
Drift av gjenvinningsstasjon	12 464 960	11 520 782
Slam	9 014 830	9 098 249
Pestavfall til energigjenvinning	20 743 371	13 455 695
Drift av biogassanlegg	3 890 337	2 983 903
Renovasjon	4 102 184	44 513 509
Næringsavfall	1 708 946	2 529 473
Hageavfall og jordproduksjon	677 454	320 800
Sum direkte kostnader	57 933 466	89 249 121

Note 5 Lønnskostnader, antall ansatte, godtgjørelser, lån til ansatte m

	2022	2021
Lønnskostnader		
Lønninger	41 531 477	20 663 540
Arbeidsgiveravgift	6 717 661	3 430 328
Pensjonskostnader	2 453 154	2 741 038
Andre ytelser	1 653 932	934 348
Sum	52 356 224	27 769 255

Gjennomsnittlig antall årsverk sysselsatt i regnskapsåret 74 34

Ytelser til ledende personer	Daglig leder	Styret
Lønn	825 023	0
Annen godtgjørelse	59 758	617 400
Sum	884 781	617 400

Det foreligger ikke avtaler om godtgjørelser utover ordinær lønn til ledende personer.

OTP

Selskapet er pliktig til å ha tjenstepensjonsordning etter lov om obligatorisk tjenstepensjon. Selskapets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i denne lov.

Revisor

Honorar til revisor fordeler seg slik mellom lovpålagt revisjon og andre tjenester:

	2022	2021
Lovpålagt revisjon	214 850	76 750
Teknisk bistand årsregnskap og likningspapirer	55 000	45 000
Annen revisjonsrelatert bistand	114 075	2 500
Sum	383 925	124 250

Noter 2022

Note 6 Anleggsmidler

	Tomter, bygn. m.v.	Maskiner og anlegg	Driftsløsøre, inventar m.v.	Totalt
Anskaffelseskost 01.01.2022	118 765 316	128 019 707	40 775 457	287 560 480
Tilgang kjøpte driftsmidler	3 671 666	3 324 080	0	6 995 746
Avgang solgte driftsmidler	0	0	0	0
Anskaffelseskost 31.12.2022	122 436 982	131 343 787	40 775 457	294 556 226
Akk. av-og nedskrivninger pr 01.01.	57 269 226	89 204 074	25 532 174	172 005 474
Tilbakeførte avskrivninger på avgang	0	0	0	0
Akk. av-og nedskrivninger pr 31.12	62 378 832	95 899 239	28 939 632	187 217 703
Bokført verdi pr. 31.12.2022	60 058 149	35 444 547	11 835 825	107 338 521
Årets avskrivninger	5 109 607	6 695 165	3 407 458	15 212 230
Årets nedskrivninger	0	0	0	0
Avskrivningssats	5-20%	10-30%	15-30%	

Hvert enkelt driftsmiddel vurderes særskilt og avskrives etter en lineær avskrivningsplan basert på antatt levetid.

Pemso Dokumentnøkkel: 71MOZ-VVNXH-CY8EL-ES21A-1NJEB-UD6CA

Noter 2022

Note 7 Skatt

Årets skattekostnad	2022	2021
Resultatført skatt på ordinært resultat:		
Betalbar skatt	0	651 630
Endring i utsatt skattefordel	-269 218	-663 919
Skattekostnad ordinært resultat	-269 218	-12 289

Skattepliktig inntekt:		
Resultat før skatt	-736 174	553 190
Permanente forskjeller	-1 230 937	-609 051
Endring i midlertidige forskjeller	-811 366	3 017 814
Skattepliktig inntekt	-2 778 477	2 961 954

Betalbar skatt i balansen:		
Betalbar skatt på årets resultat	0	651 630
Sum betalbar skatt i balansen	0	651 630

Skatteeffekten av midlertidige forskjeller og underskudd til fremføring som har gitt opphav til utsatt skatt og utsatte skattefordeler, spesifisert på typer av midlertidige forskjeller

	2022	2021	Endring
Varige driftsmidler	-10 760 147	-9 503 373	1 256 774
Fordringer	-1 827 000	-1 732 000	95 000
Gevinst – og tapskonto	-273 551	-341 938	-68 387
Avsetninger mv	-1 658 855	-1 658 855	0
Pensjonspremie/ - forpliktelse	-774 317	-2 877 087	-2 102 770
Andre forskjeller	796 427	804 444	8 017
Sum	-14 497 443	-15 308 809	-811 366
Akkumulert fremførbart underskudd	-2 778 477	0	2 778 477
Inngår ikke i beregningen av utsatt skatt	2 033 855	1 337 731	-696 124
Grunnlag for utsatt skattefordel	-15 242 065	-13 971 078	1 270 987
Utsatt skattefordel (22 %)	-3 353 254	-3 073 637	279 617

Note 8 Egenkapital

	Aksjekapital	Annen egenkapital	Sum egenkapital
Egenkapital 01.01.2022	3 862 000	43 690 807	47 552 807
Årets resultat		-466 956	-466 956
Eliminering ved fusjon		-222 040	-222 040
Egenkapital 31.12.2022	3 862 000	43 001 811	46 863 811

Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS har per 01.01.22 innfusjonert det heleide datterselskapet HRA Transport AS. Fusjonen er gjennomført etter aksjeloven § 13-24, etter en felles fusjonsplan for fusjon mellom mor- og datterselskap.

Regnskapsmessig gjennomføres fusjonen etter reglene om konsernkontinuitet i NRS9 Fusjon pkt 6. For 2021 er selskaps tall benyttet og HRA Transport AS sine tall er kommet inn via konsernregnskapet. Skattemessig gjennomføres fusjonen med full skattemessig kontinuitet i henhold til skatteloven kapittel 11.

Noter 2022

Note 9 Fordringer og gjeld, pantstillelser og garantier

	2022	2021
Fordringer med forfall senere enn ett år		
Andre kortsiktige fordringer	0	0
Andre langsiktige fordringer	4 516 685	0
Sum	4 516 685	0
Langsiktig gjeld med forfall senere enn 5 år		
Gjeld til kredittinstitusjoner	28 546 667	2 692 304
Annen langsiktig gjeld	0	0
Sum	28 546 667	2 692 304
Gjeld sikret ved pant	85 640 000	69 063 460
Pantsatte eiendeler		
Kundefordringer	7 678 194	7 339 456
Tomter, bygninger og annen fast eiendom	60 058 149	61 496 090
Maskiner og anlegg	35 444 547	38 815 633
Driftsløsøre, inventar og lignende	11 835 825	1 011 366
Sum	115 016 715	108 662 545

I tillegg er leierett i gnr. 94, bnr. 8 i Ringerike kommune pantsatt.

Note 10 Varer

Posten varer i balansen består av:	2022	2021
Innkjøpte ferdigvarer	808 655	95 492
Sum	808 655	95 492

Pemso Dokumentnøkkel: 71MOZ-VVNXH-CY8EL-ES21A-1NJEB-UD6CA

Noter 2022

Note 11 Bundne midler

I posten inngår bundne skattetrekksmidler med kr 1 878 675.

Note 12 Aksjonærer

Aksjekapitalen i Hadeland Og Ringerike Avfallsselskap AS pr. 31.12 består av:

	Antall	Pålydende	Bokført
Ordinære aksjer	3 862	1 000	3 862 000
Sum	3 862		3 862 000

Eierstruktur

Aksjonærer i %pr. 31.12:

	Ordinære	Eierandel	Stemmeandel
Ringerike Kommune	1 776	46	46
Gran Kommune	811	21	21
Lunner Kommune	541	14	14
Jevnaker Kommune	425	11	11
Hole Kommune	309	8	8
Totalt antall aksjer	3 862	100	100

Pemso Dokumentnøkkel: 71MOZ-VVNXH-CY8EL-ES21A-1NJEB-UD6CA

Noter 2022

Note 13 Pensjonsforpliktelser

Økonomiske forutsetninger

Selskapets pensjonsforpliktelser er aktuarmessig beregnet pr. 31.12.2022. Årets pensjonskostnad inngår i resultatregnskapet under lønn og andre personalkostnader. Ved beregning er det lagt til grunn følgende forutsetninger:

	2022	2021	
Årlig avkastning	5,40 %	3,70 %	
Diskonteringsrente	3,20 %	1,90 %	
Lønnsregulering	3,75 %	2,75 %	
Årlig vekst i grunnbeløp	3,50 %	2,50 %	
Forventet pensjonsregulering	2,72 %	1,73 %	
Arbeidsgiveravgift	14,1 %	14,1 %	
Pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler	2022	2021	Endring
Brutto påløpt pensjonsforpliktelse	51 522 387	50 213 131	1 309 255
Pensjonsmidler (til markedsverdi)	44 573 629	42 037 100	2 536 530
Ikke resultatført virkning av estimatavvik	-6 174 440	-5 298 945	-875 496
Balansført netto pensjonsforpliktelse	774 317	2 877 087	-2 102 770
Herav balansført arbeidsgiveravgift	95 687	355 538	-259 852
Beregning av årets pensjonskostnad	2022	2021	
Innbetalt til KLP	5 300 092	3 466 744	
Ansattes trekk	-758 929	-348 305	
Endring pensjonsforpliktelse	-2 102 770	-377 401	
Sum	2 438 393	2 741 038	
Egenkapitalinnskudd i KLP i balansen 01.01.2022	568 328		
Årets innskudd	71 832		
Egenkapitalinnskudd i KLP i balansen 31.12.2022	640 160		

Note 14 Miljøfond

Det er i 2022 ikke avsatt noe beløp til miljøfond. Avkastning av fondet skal benyttes til å støtte miljøtiltak i HRA's virkeområde. Fondet utgjør kr 375 000.

I tillegg har HRA AS avsatt iht krav fra Statsforvalteren en garanti på kr -1 658 855 vedrørende farlig avfall på gjenvinningsstasjonene.

Note 15 Leieavtaler

Selskapet leier avfallsdeponeringsplass i Ringerike kommune frem til 17.01.2036. Leiebeløpet for 2022 utgjør kr 243 593.

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo™ - sikker digital signatur".
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Jarle Bakken

Styremedlem

På vegne av: HRA AS

Serienummer: 9578-5997-4-205137

IP: 81.167.xxx.xxx

2023-03-22 13:36:32 UTC

Vibecke Olsen

Styreleder

På vegne av: HRA AS

Serienummer: 9578-5995-4-581229

IP: 195.184.xxx.xxx

2023-03-22 13:38:55 UTC

Lennert Martijn Hug

Nestleder

På vegne av: HRA AS

Serienummer: UN:NO-9578-5999-4-4086784

IP: 46.230.xxx.xxx

2023-03-22 14:51:00 UTC

Ulf Oddvar Rogneby

Styremedlem

På vegne av: HRA AS

Serienummer: 9578-5999-4-1920266

IP: 77.18.xxx.xxx

2023-03-24 15:25:56 UTC

Karen Skjånes

Styremedlem

På vegne av: HRA AS

Serienummer: 9578-5998-4-841318

IP: 46.15.xxx.xxx

2023-03-24 17:49:53 UTC

Janne Bjørntvedt Buhaug

Styremedlem

På vegne av: HRA AS

Serienummer: 9578-5995-4-409414

IP: 81.167.xxx.xxx

2023-03-27 07:47:28 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: 71MOZ-VYNXH-CY8EL-ES2TA-1NJE8-UD6CA

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>

BDO AS
Bragernes Torg 2A
3017 Drammen

Uavhengig revisors beretning

Til generalforsamlingen i Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til Hadeland og Ringerike Avfallsselskap AS.

Årsregnskapet består av:

- Balanse per 31. desember 2022,
- Resultatregnskap 2022
- Kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per 31. desember 2022
- Noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- Oppfyller årsregnskapet gjeldende lovkrav, og
- Gir årsregnskapet et rettviseende bilde av selskapets finansielle stilling per 31. desember 2022 og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet nedenfor under Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet i samsvar med kravene i relevante lover og forskrifter i Norge og International Code of Ethics for Professional Accountants (inkludert internasjonale uavhengighetsstandarder) utstedt av International Ethics Standards Board for Accountants (IESBA-reglene), og vi har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Innhentet revisjonsbevis er etter vår vurdering tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Annen informasjon

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for annen informasjon. Annen informasjon består av årsberetningen. Vår konklusjon om årsregnskapet ovenfor dekker ikke annen informasjon.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese annen informasjon. Formålet er å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom annen informasjon og årsregnskapet og den kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen av årsregnskapet, eller hvorvidt informasjon i annen informasjon ellers fremstår som vesentlig feil. Vi har plikt til å rapportere dersom annen informasjon fremstår som vesentlig feil. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Konklusjon om årsberetningen

Basert på kunnskapen vi har opparbeidet oss i revisjonen, mener vi at årsberetningen

- er konsistent med årsregnskapet og
- inneholder de opplysninger som skal gis i henhold til gjeldende lovkrav.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til selskapets evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avviklet.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon er å anse som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke de økonomiske beslutningene som brukerne foretar på grunnlag av årsregnskapet.

For videre beskrivelse av revisors oppgaver og plikter vises det til:
<https://revisorforeningen.no/revisjonsberetninger>

BDO AS

Kåre Rødssæteren
statsautorisert revisor
(elektronisk signert)

Pemneo Dokumentnøkkel: POC1D-540M2-A2A7Z-TZUQ8-PPH24-EWSXF

PENNEO

Signaturene i dette dokumentet er juridisk bindende. Dokument signert med "Penneo"™ - sikker digital signatur.
De signerende parter sin identitet er registrert, og er listet nedenfor.

"Med min signatur bekrefter jeg alle datoer og innholdet i dette dokument."

Kåre Rødssæteren

Partner

På vegne av: BDO AS

Serienummer: 9578-5993-4-715257

IP: 92.221.xxx.xxx

2023-03-27 14:08:13 UTC

Penneo Dokumentnøkkel: POC1D-S40M2-A2A7Z-TZUQ8-IP424-EWSXF

Dokumentet er signert digitalt, med **Penneo.com**. Alle digitale signatur-data i dokumentet er sikret og validert av den datamaskin-utregnede hash-verdien av det opprinnelige dokument. Dokumentet er låst og tids-stemplet med et sertifikat fra en betrodd tredjepart. All kryptografisk bevis er integrert i denne PDF, for fremtidig validering (hvis nødvendig).

Hvordan bekrefter at dette dokumentet er originalen?

Dokumentet er beskyttet av ett Adobe CDS sertifikat. Når du åpner dokumentet i

Adobe Reader, skal du kunne se at dokumentet er sertifisert av **Penneo e-signature service <penneo@penneo.com>**. Dette garanterer at innholdet i dokumentet ikke har blitt endret.

Det er lett å kontrollere de kryptografiske beviser som er lokalisert inne i dokumentet, med Penneo validator - <https://penneo.com/validator>